

Wybrane polskie rekomendacje onkologiczne w Internecie

Wojciech M. Wysocki

Selected Polish oncology guidelines on the Internet

W Internecie na polskich stronach odnaleźć można wiele źródeł specjalistycznej wiedzy medycznej z zakresu onkologii, dostępnych bez ograniczeń dla wszystkich zainteresowanych użytkowników. W bieżących odcinku niniejszego cyklu chciałbym zwrócić uwagę czytelników na — subiektywnie wybrane przeze mnie — dwa krajowe adresy internetowe.

Świetnie znane w środowisku onkologów są aktualizowane co 2 lata rekomendacje przygotowywane pod auspicjami Polskiego Towarzystwa Onkologii Klinicznej. Rekomendacje te po upływie stosunkowo niedługiego czasu od opublikowania ich w wersji książkowej są udostępniane w Internecie całkowicie bezpłatnie i bez konieczności rejestracji. Materiałów tworzących ubiegłoroczne „Zalecenia postępowania diagnostyczno-terapeutycznego w nowotworach złośliwych (2013 r.)” trzeba szukać pod następującym adresem: <http://onkologia.zalecenia.med.pl/>. Na wskazanej stronie uporządkowano w układzie zgodnym ze spisem treści wersji książkowej oraz z zachowaniem podziału na tomy (tom I — nowotwory lite; tom II — nowotwory hematologiczne) kompletne rozdziały w formie plików pdf

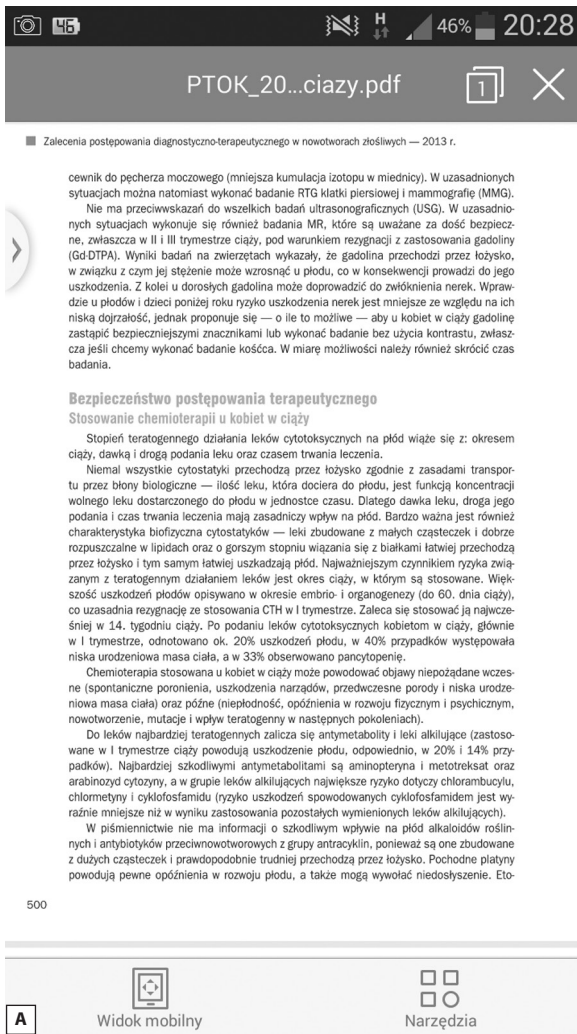
(ryc. 1). Kliknięcie wybranego tytułu powoduje otwarcie na ekranie komputera gotowego do czytania lub wydrukowania rozdziału. Niestety, na stronie nie ma możliwości przeszukiwania treści poszczególnych rozdziałów; nie ma także spisu treści obejmującego poszczególne podrozdziały. W sytuacji, gdy niektóre z nich obejmują bardzo obszerną tematykę (np. rozdział „Nowotwory przewodu pokarmowego” stanowi jeden duży plik obejmujący wszystkie nowotwory od przełyku do odbytu), odszukanie konkretnego, szczegółowego zagadnienia jest utrudnione.

Wartościowym sposobem wykorzystania zalet nośnika informacji takiego jak Internet jest możliwość — niekłopotliwej dla wydawcy — okresowej aktualizacji treści poszczególnych rozdziałów. W czerwcu i lipcu 2014 r. na omawianej stronie zamieszczono uzupełnione, zmodyfikowane wersje kilku rozdziałów poświęconych rakowi trzustki i brodawki Vatera, czerniakom skóry i mięsakom kości.

Strona zawierająca zalecenia PTOK nie została sformatowana z myślą o urządzeniach mobilnych, takich jak smartfony lub tablety, niemniej jednak wyświetlenie i nawigacja po

Rycina 1. Fragment strony zawierającej elektroniczną wersję książki „Zalecenia postępowania...”, opracowanej pod auspicjami PTOK

Rycina 2. Plik pdf z treścią zaleceń PTOK na ekranie smartfona w trybie klasycznym (A) oraz w trybie mobilnym (B)

hcemy wykonać badanie kościca. W miarę możliwości należy również skrócić czas badania.

Bezpieczeństwo postępowania terapeutycznego

Stosowanie chemioterapii u kobiet w ciąży

Stopień teratogennego działania leków cytotoksycznych na płód wiąże się z: okresem ciąży, dawką i drogą podania leku oraz czasem trwania leczenia.

Niemal wszystkie cytostatyki przechodzą przez łożysko zgodnie z zasadami transportu przez bariery biologiczne — ilość leku, która dociera do płodu, jest funkcją koncentracji wolnego leku dostarczonego do płodu w jednostce czasu. Dlatego dawka leku, droga jego

podania i czas trwania leczenia mają zasadniczy wpływ na płód. Bardzo ważna jest również charakterystyka biofizyczna cytostatyków — leki zbudowane z małych cząsteczek i dobrze rozpuszczalne w lipidach oraz o gorszym stopniu wiązania się z białkami łatwiej przechodzą przez łożysko i tym samym łatwiej uszkadzają płód. Naj

**KONSULTANT KRAJOWY
W DZIEDZINIE CHIRURGII ONKOLOGICZNEJ
PROF. DR HAB. N. MED. KRZYSZTOF HERMAN**

Klinika Chirurgii Onkologicznej Centrum Onkologii
31-115 Kraków, ul. Garcarska 11
Tel. 12 4229900, 12 4224928, Fax 12 4231595
e-mail: konsultant@chirurgiaonkologiczna.org.pl
www: chirurgiaonkologiczna.org.pl

MENU

- STRONA STARTOWA
- INFORMACJE BIEŻĄCE
- ZJAZDY, KONFERENCJE
- REKOMENDACJE
  - ORGANIZACYJNE
  - MERYTORYCZNE
    - RAK PIERSI
    - CZERNIAK
    - MIĘSAKI TKANEK

Mięsaki Tkanek Miękkich
Załączniki:
2014 MIĘSAKI TKANEK MIĘKKICH.pdf

Rycina 3. Strona konsultanta krajowego w dziedzinie chirurgii onkologicznej z częścią udostępnionych wytycznych

jej zawartości za pomocą smartfona nie stanowi problemu. Co więcej, mimo iż klasyczne pliki pdf z treścią poszczególnych rozdziałów wyświetlone na małych ekranach urządzeń mobilnych mogą być niedostatecznie czytelne (ryc. 2A), to większość mobilnych czytników takich plików posiada przycisk pozwalający na automatyczne przekształcenie obrazu tekstu w postać wygodną do czytania na niewielkich ekranach (ryc. 2B). Dzielenie słów odbywa się, co prawda, bez poszanowania zasad polskiej pisowni, niemniej jednak tekst jest zrozumiały. Te wszystkie udogodnienia powodują, że z dostępnej w Internecie książki można korzystać nie tylko za pomocą komputera, ale również urządzenia mobilnego noszonego w kieszeni kitla lekarskiego.

Chciałbym zwrócić uwagę czytelników na inne źródło fachowej wiedzy onkologicznej udostępnione w Internecie. Na stronie [www.konsultanta krajowego w dziedzinie chirurgii onkologicznej](http://www.chirurgiaonkologiczna.org.pl/) (<http://www.chirurgiaonkologiczna.org.pl/>) zamieszczono rekomendacje merytoryczne dotyczące

elementarnych reguł chirurgicznego leczenia chorych na wybrane, najczęstsze nowotwory złośliwe (ryc. 3). Bieżąca wersja zaleceń pochodzi z marca 2014 r.; wytyczne te są regularnie, corocznie aktualizowane. Rekomendacje te są zwięzłe i mogą stanowić przewodnik po diagnostyce i zasadach leczenia tych chorób. Zawartość rekomendacji jest — moim zdaniem — interesująca także dla onkologów niezabiegowych, pozwala im bowiem spojrzeć na postępowanie diagnostyczne i terapeutyczne oczami chirurgów onkologicznych. Na wskazanej stronie znajdują się również rekomendacje organizacyjne, opisujące warunki niezbędne w danym ośrodku do operacyjnego leczenia wybranych nowotworów złośliwych.

Dr n. med. Wojciech M. Wysocki

Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie

Oddział w Krakowie

ul. Garncarska 11, 31–115 Kraków

e-mail: z5wysock@cyf-kr.edu.pl